

türk tabipleri birliği

mesleki sağlık ve güvenlik dergisi

I. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi

19-21 Ekim 1978

2. ULUSAL İŞÇİ SAĞLIĞI KONGRESİ

4-5-6-7 Nisan 1988 Ankara

II. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi

4-7 Nisan 1988

III. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi

20-23 Nisan 1998

IV. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi

2-4 Aralık 2011

EMEĞİN SAĞLIKLI OLMA HAKKI VARDIR!

Küresel kapitalizmin, sosyal politika ve bu bağlamda da işçi sağlığına yeni riskler ve çıkmazlar eklediği, üretim ve ürün güvenliğini önceleyip “emeğin sağlıklı olma hakkı”nı gasp ettiği bir rekabet ortamında, emeğin kolektif cephesinde bir örgütlenmeye ve direnç geliştirmeye gereksinim var. DİSK-KESK-TMMOB ve TTB tarafından düzenlenen IV. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi, bu ihtiyacı karşılamak üzere toplanıyor.

“Esnekleşme ve İşçi Sağlığı” ana temasıyla 2-3-4 Aralık 2011 tarihlerinde Ankara’da İnşaat Mühendisleri Odası Konferans Salonu’nda gerçekleştirilecek olan Kongre’nin emekçiler açısından taşıdığı önemi ve içeriğini, düzenleyici örgütlerden TTB adına Levent Koşar ve DİSK adına Onur Bakır ile konuştuk.

2011 İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi nasıl bir sorumluluktan doğdu? Kongrenin işçiler ve emekçiler açısından taşıdığı önemi anlatabilir misiniz öncelikle?

Levent Koşar: Sorumsuz iktidarlar, bunun içinde sermaye-devlet-hükümet edenlerden ve dünyadan/büyük sermaye odakları tarafından doğru esen rüzgarların koç başını oluşturduğu, sermayenin önünü açarken emeği daha bir tutsaklaştırdığı bir atmosferden-sistemden söz açarak girelim... Emeği tutsaklaştırdıkları yerden doğru, sözüm ona işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerini de aldıkları aldatmacasını ISO-OHSAS gibi standartlara bağlayan bu çevreler; yeniledikleri(!) standartlarla aslında “çalışanın sağlığına rağmen üretimi ve kârı daha daha nasıl arttırırız”ın peşindeler.

Sermaye ve çalışan arasındaki bir “barış” noktası olarak lanse edilen “emeğin sağlıklı olma hakkı”na saygı, ILO tarafından literatüre sokulduğundan bu yana, gerek AB ülkelerinde ve gerekse bizde iş kazaları ve tespit edilebildiği kadarıyla meslek hastalıkları artış gösteriyor. Tüm illüzyon çabalarına rağmen gizlenemeyen bu gerçek, bugün,

Davutpaşa, Ostim, Tuzla Tersaneler Bölgesi’nde ve hâlâ göçükle toprak altında ‘yatan’ işçilerle anılan Elbistan’da, mevsimlik tarım işçilerinin “trafik kazası” diye lanse edilen iş kazalarına bağlı ölümlerinde (daha burada saymaya vaktin yetmeyeceğini düşündüğümüz her yerde) ve meslek hastalığı olarak tanımlanan “silikozis”ten ölen işçilerimizde hepimizin yüzüne vuruyor... Sözüün özcesi, İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin elde edebildiği verilerde kristalize oluyor; geçtiğimiz ay ölümlü iş kazalarıyla ölen emekçilerimizin sayısı 59 olarak tespit edilmiş...

Durum kısa ve öz olarak bu şekildeyken; iktidarlar da alana yönelik mevzuat yığmaya devam ediyor. Ancak bu mevzuatın, çalışma ortamını daha bir zapturapt altına alınmak istenci olduğu da tarafımızdan biliniyor. Yine bilelim ki; ne kadar fazla mevzuat yığıntısı varsa sistem o kadar çürümüş ve gayrimeşrudur. Sermaye-devlet-hükümet birlikteliği bu şekilde saldırılarını gerçekleştirirken, emek cephesinde bu duruma karşı bir güç yığma, beraber iş yapma anlayışının yeterince olgun olmadığı bir kültür içindeyiz. İşçinin/emekçinin bir arada örgütlü duruş kültürü istenilen düzeye gelmemişken, diğer taraftan da emeğin örgütlenmesine yönelik karşı saldırılar tüm gücüyle devam ediyor.

Onur Bakır: Ostim’de yaşanan patlamaların ardından, çok sayıda işçi patlamanın yaşandığı işyerinin civarında toplanmıştı. Ostim’de çalışan bir işçi arkadaşımız, Ostim’de ilk defa bu kadar çok işçiyi bir arada gördüğünü söylemiş, “işçiler hep böyle birlik olsa bu kazalar hiç olmazdı” demişti. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi’nin çıkış noktasının tam da işçi arkadaşımızın bu tespitinde yattığını söyleyebiliriz. Ya işyerlerinde, üretim havzalarında, alanlarda, mücadelede buluşacağız ya da taziyelerde bir araya gelmeye devam edeceğiz... Resmi istatistiklere göre son 10 yılda 10 bin işçi iş kazaları ve meslek hastalıklarında yaşamını yitirdi. İnsanın ağızından bir çırpıda çıkıyor, 10 bin işçi...

Kongre Sekreteryası:

TTB – Ankara Tabip Odası
İşçi Sağlığı İşyeri Hekimliği Komisyonu

Yazışma Adresi:

İşçi Sağlığı Kongresi Düzenleme Kurulu
Mithatpaşa Cad. No: 62/18 Kızılay Ankara
Tel: (0 312) 418 87 00 Faks:(0 312) 418 77 64

www.iscisagligikongresi.org bilgi@iscisagligikongresi.org

1. DUYURU

POSTER VE BİLDİRİ SUNUMU

Poster ve bildiri başvuru için son gönderme tarihi:

1 Ekim 2011

(Bildiri ve Poster yazım kuralları web sayfasında duyurulacaktır)

**İŞÇİ SAĞLIĞI
IV. ULUSAL KONGRESİ
2-3-4 Aralık 2011 - ANKARA**

helalleşip yola düşüyor. Artık yeter! İşte biz bu kongremizle birlikte bir kez daha “artık yeter” deyip, yeniden yola düşeceğiz ve birlikte yürümenin, birlikte üretmenin, birlikte mücadele etmenin yollarını, araçlarını hep birlikte bulacağız.

Biraz da kongre sürecinin nasıl geliştiğinden söz eder misiniz?

Levent Koşar: Örgütlü emek cephesi özellikle işçi sağlığı ve güvenliği alanında yeterli bir yoğunluk göster(e)memekte, işçi sağlığı meselesi gündemlerinin son halkasında adeta “iğreti” olarak durmaktadır. Oysa bizler biliyoruz ki; işçiyi/emekçiyi ilgilendiren her şey ama her şey işçinin sağlıklı olma haliyle doğrudan ilgilidir. Örneğin; esnek çalışma, kıdem tazminatı hakkı, asgari ücret, siyasi-politik baskılar vs...

Gerçek rakam resmi verilerin çok daha üzerinde, bunu da biliyoruz. Sakat kalanlar, sağlıkları sürekli olarak bozulanlar da cabası... On binlerce arkadaşımız, kardeşimiz... Peki ya geride kalanlar... Yaşanan acılar... Bunları rakamlara dökmek, istatistiklerle ifade etmek mümkün mü? Her bir iş kazası ya da meslek hastalığı öyküsünün ardında görünmeyen büyük bir trajedi var. Bazıları gazetelere de yansıyor. Birkaç tanesini anımsatalım: Babasını iş kazasında kaybeden gencecik 13 yaşında bir insan, eve giren tek ücret de artık olmadığı için, İstanbul'daki merdiven altı tekstil atölyesinde günde 12 saat çalışmaya başlıyor. Babasını kaybettiğine mi yansın, çocukluğunu, sağlığını, hayallerini insan öğüten bir atölyede tükettiğine mi? Tuzla Tersaneleri'ndeki iş cinayetlerinden birinde gemi iskelesinden düşen işçiyi arayan dalgıçlar, aylar önce yine iş cinayetinde ölmüş başka bir taşeron tersane işçisinin cesedine rastlıyor. Kimse öldüğünü bile fark etmemiş(!)...

Örnekleri çoğaltabiliriz ve ne yazık ki örnekler de her geçen gün çoğalıyor. İşçi kardeşlerimiz sabah evden çıkarken, eşleriyle çocuklarıyla

Tüm bu atmosferde işçi sağlığı ve güvenliği alanına yönelik mevzuat saldırılarıyla, şimdye kadar alanda bir şeyler yapmaya çalışan meslek örgütleri de “emekten yana” uğraş alanının dışına itilmekte ve kamusal bir alan olarak değerlendirmediğimiz işçi sağlığı ve güvenliği alanı piyasasının iştihasına devredilmektedir. Elbette ki bu durum “sosyal devlet” anlayışının tarihsel olarak bittiği dönemde işçinin/emekçinin başına gelecekti ve geldi de. Toplum yararına olan her şeyin özelleştirildiği, ticarileştirildiği bir sistemde, işçi sağlığı ve güvenliği alanını da bu akışın dışında bırakması iktidardan beklenemezdi ve öyle de oldu.

İktidarın bu tercihlerine şaşırarak bir durumu-muz yokken, kendimizin değerlendirilmesine de fırsat veren bir ortamda doğdu “İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi” fikri. Ancak daha önceki kongrelerden farklı olarak...

Onur Bakır: Bu Kongre'yi, öncesiyle ve sonrasıyla sağlığımız için güçlerimizi birleştirmenin önemli bir aracı olarak kurgulamaya çalışıyoruz. Çünkü güçlerimizi birleştirmekten başka herhangi bir çaremiz yok...

'Emeğin Sağlıklı Olma Hakkına Sahip Çıkmak Örgütlenmeden Geçiyor'

Peki, bu Kongre'nin diğer kongrelerden farkı nedir? Kongre'den neler bekliyorsunuz?

Levent Koşar: Meşruiyetini "emeğin sağlıklı olma hakkı"ndan alan bu Kongre'nin bir arada duruşu gösterebilecek nesnel zemini olduğunu düşünüyoruz. Parçalı, bölük-pörçük işçi sağlığı ve güvenliği çalışmalarının ortaklaştırılmasını bekleyen bir Kongre. Söylediğimiz gibi bunun nesnel zemini de vardır. Nesnellikle öznellik arasındaki bağlamda Kongre'nin önemli bir işlev göreceğini düşünüyoruz. Şimdiye kadarki tüm alan çalışmalarının birikimini yanına alan, bu çalışmaları kendine güç olarak toplayan bir koordinasyon yapılanması olarak tasarlandı Kongre...

Diğer kongrelerdeki (1978-1988-1998 yıllarında TTB'nin başını çektiği İşçi Sağlığı Kongreleri ve diğer örgütlerin-TMMOB/Makine Mühendisleri Odası'nın yaptığı vs.) tarzdan farklı olarak; sonuç bildirgesini takip eden, canlı bir organizma gibi yapılanmayı görev olarak aldık. "Kongre yap ve kitabını bas, rafa kaldır" olmasın istedik. Tarihe bir kongre kitabı olarak değil, birikimlerin paylaşıldığı-buluştuğu ve buradan doğan güçle sahaya inen, birikimleri yine birlikte çoğaltan ve sadece değerlendirme oluşumu değil, müdahale eden bir oluşum olsun istedik. Ve buna denk gelen birikimin; emekten yana olan örgütlenmelerde ve birbirine güç katacak, örgütlenemeyen, yalnızlaşan bireylerde var olduğuna inanıyoruz.

Ortaklaşılan kongre tarzı yapılanmanın yerel-bölgesel organizasyonları olmadan da bu işin çoğalamayacağını bilincindeyiz. Yerellerden doğru güç alan ve yereller arasında iletişim-koordinasyon kurabilen bir Kongre... İşçinin/emekçinin olduğu her yerde olmak istiyoruz. Bu nedenle 8-9 il-bölge belirledik ve buralardaki sendikalı-meslek örgütlü-üniversiteli-platformlu- dernekli veya bireyleri, ama alanla ilgili güç alıp-güç verecek her kesimi bu Kongre'nin doğal ortağı olarak görüyoruz. Tanımladığımız bu organizasyonun katılımcıları arasında her hangi bir hiyerarşinin olmaması özellikle vurguladığımız bir eşitlik-özgürlük ve üretim düzlemidir.

Başlangıç olarak dört örgütün (DİSK, KESK, TMMOB, TTB) bir araya gelişini ise yanlış anlamamak gerekir. Emekten yana değerler itibarıyla ortak bir kültüre sahip olan ve bu nedenle bir araya gelme refleksini yakalayan bu dört örgütle sınırlı kalmayan bir koordinasyon yapılanması. Elbette ki yukarıda tanımladığımız anlayışla katılımını artıracak ve güçlenecek bir "başlangıç atağı". Biliyoruz ki; işçi sağlığı ve güvenliğine yönelik alan adreslerinde epeyce bir ortağımız var. Üretimlerimizi - çalışmalarımızı birlikte kucaklamak istiyoruz.

Onur Bakır: Örneğin bir Ostim patlamasında, bir Davutpaşa'da, Elbistan'da, Balıkesir maden ocağında, silikoziste, kıdem tazminatları meselesinde, mevzuat saldırılarında... vs. tüm yerelliklerden doğru ortak refleksitepmeyi örgütlemek istiyoruz. Geleceksiz ve güvensiz çalışma ortamlarında emekçilerle "geleceksizlik kaygısını" paylaşmak, ortak duruşlar, tepkiler örgütlemek istiyoruz. "Kamu çalışanı" emekçiyi sanayi işçisine duyarlı, sanayi işçisini "kamu çalışanı emekçiye" duyarlı kılmak istiyoruz. Çünkü biliyoruz ki; hepimizin ortak paydası "üretirken tükenmek"...Ve diyoruz ki; "yaşamları parçalanırken, kaderleri birleşenler" olarak işçi sağlığı ve güvenliği meselesinde bir arada duruş ortak paydamız-nesnel zeminimiz vardır. Bu nedenle hep beraber "sağlık için, güvenli çalışma ortamları için mücadele ve mücadele için sağlık ve güvenli çalışma ortamları" diyoruz. Yine bu sloganda kristalize olan haykırışın tüm çalışanların ortak paydası olduğunu biliyoruz.

Şunu da not düşmekte yarar var. Kongreyi, öncesi ve sonrasıyla birlikte düşünmeye çalıştık. Kongre öncesinde dilimizi ortaklaştırabilmek, "Kongre sürecini nasıl daha yaygın ve sağlıklı örgütleyebiliriz?" sorusuna da yanıt aramak için, DİSK, KESK, TMMOB ve TTB ile bu örgütlerden doğru gerek merkezi gerek yerel düzeyde katılımı Ankara'da 17 Eylül'de bir hazırlık toplantısı/ çalıştayını gerçekleştirdik. Çeşitli sunumların ardından, özellikle yerelerde neler yapıldığını, neler yapılabileceğini tartıştık. Yerelerde çalışmalara başlamak için önümüze görevler de koyduk. Kongre'ye kadar önümüzde yaklaşık bir aylık bir süremiz de var. Bu süreyi de hem Kongre'nin daha verimli ve yaygın örgütlenebilmesi için hem de

Ya "sağlık için mücadele ve mücadele için sağlık" diyeceğiz, ya da sermayeye, sağlığımıza rağmen tatlı kârlar dileyeceğiz.

türk tabipleri birliği

mesleki sağlık ve güvenlik dergisi

İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONGRESİ

2-3-4 Aralık 2011 ANKARA

II. DUYURU

ESNEKLEŞME VE İŞÇİ SAĞLIĞI

İnşaat Mühendisleri Odası Konferans Salonu
Necatibey Cad. No: 57 Kızılay-Ankara

İletişim

İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi Düzenleme Kurulu
Mithatpaşa Cad. No: 62/18 Kızılay/Ankara
Tel: (0 312) 418 87 00 | Faks:(0 312) 418 77 64
www.iscisagligikongresi.org | bilg@iscisagligikongresi.org

DİSK

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu

KESK

Kam, Enerji ve Sanayi Sendikaları Konfederasyonu

TMMOB

Türk Mühendis ve Hekim Odaları Birliği

TTB

Türk Tabipleri Birliği

Kongre sonrasında bu enerji ve birlikteliği daha etkin bir biçimde taşıyabilmek için kullanmaya çalışacağız.

'Ana Tema Örgütlenmedir'

Kongre'nin ana teması nedir?

Levent Koşar: Kongre'nin ana teması aslında işçi sağlığı ve güvenliği eksenli bir örgütlenmedir.

Kongre programına bakıldığında görülecektir ki; emeğin sağlıklı olma hakkına yönelik en büyük saldırı yine emeğin örgütlenmesine yöneliktir. Esnek çalışmanın ana izlek olarak belirlendiği Kongre'de esnek çalışmanın - taşeron uygulamaların örgütlenmeye yönelik en büyük engel teşkil ettiği ve buradan doğru çıkış yollarının arandığı oturumlar yer almaktadır. Taşeronlaşma ve buna karşı örgütlenme modelleri-uğraşlar, güvencesizler ve örgütlenme olanakları, ideolojik hegemonya ve karşı çıkış yolları, elbette ki çalışan kadınların emek ve cinsiyet sömürsü, örgütsüz ve görünmeyen yanlarıyla tarımda çalışanlar... Ama hepsinin vardığı yer; sağlıkları ışıklarında, iş yollarında, üretim sürecinde tükenenlerin bu kısıkaçtan örgütlenerek nasıl çıkacağına yollarının, imkânlarının, olanaklarının arandığı bir kongre yapılması...

Bu Kongre'nin 19. Uluslararası İş Sağlığı Kongresi'nden farkı nedir, alternatif bir kongre midir?

Onur Bakır: Kongre tarzı örgütlenmenin 12-15 Eylül 2011 tarihlerinde yapılan 19. Uluslararası İş Sağlığı Kongresi'ne alternatif mi sorusu zaten "yanıtını içinde taşıyan" bir sorudur. Evet "alternatif", ancak adı geçen sermaye-devlet-hükümet kongresinin o anına alternatif değil, kapitalist üretim süreçlerine ve onun örgütlenme modellerine alternatif bir örgütlenmedir bizim (yani emekten yana pozitif dönüştürücü güçlerin) yapacağımız İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi. Onlar "iş sağlığı" derken bizler "işçi sağlığı" diyoruz. İdeolojik ve buna denk gelen terminolojik uçlaşmanın görüldüğü gibi, buna denk gelen değerler de birbirine alternatiftir elbette. Onlar işçinin sağlığına rağmen işin güvenliğini, üretimin sömürgeci yapısının sürekliliğini savunup bunun kongresini örgütlerken, bizler ise "işçinin sağlığını" işçinin sağlığına rağmen üretime karşı direnci örgütleyen/ örgütleyecek olan bir kongreden söz ediyoruz.

Yani anlayacağımız herkes kendi ait olduğu sınıfsal aidiyetler içindeki yapılanmada yer alıyor...●